

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ДІАЛЕКТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Керівник – кандидат філологічних наук, доцент **Наталія Коваленко**

Склад лабораторії:

Доценти Коваленко Б.О., Шеремета Н.П., аспірантка Боднар Т.І., здобувачі вищої освіти, які готують курсові та магістерські роботи з проблем української діалектології.

Напрями діяльності наукової лабораторії:

- ✓ формування емпіричної бази зразків діалектного мовлення;
- ✓ дослідження говірок Поділля та суміжних територій;
- ✓ збереження духовної культури;
- ✓ проведення лекційних і практичних занять з навчальних дисциплін «Українська діалектологія», «Історична граматика української мови», «Етнолінгвістика»;
- ✓ технічна та консультативна підтримка проходження навчальної практики з діалектології, фольклорно-діалектологічної практики здобувачів вищої освіти.

Основні досягнення:

За матеріалами навчально-наукової лабораторії діалектологічних досліджень сформовано електронні бази з лексики та фразеології Поділля та

суміжних говорів. Укладено бібліографічний покажчик, збірники текстів зв'язного говіркового мовлення, словники.

Захищено 2 докторські дисертації (Коваленко Б.О. «Мовнокультурний ареал Поділля в історії української літературної мови кінця XIX – початку XX ст.»; Коваленко Н.Д. «Фразеологія діалектного мовлення: ареальне варіювання і функціонування»); 2 кандидатські дисертації (Потапчук І.М. «Народна географічна термінологія в західноподільських говірках», Подолянчук О.В. «Ідіостиль Гната Хоткевича»).

Одноосібні монографії:

1. Коваленко Б.О. Від ідіолекту до літературної мови: Поділля кінця XIX – початку XX ст. Кам'янець-Подільський, 2020. 392 с.;
2. Коваленко Н.Д. Фразеологія українського діалектного мовлення. Кам'янець-Подільський, 2021. 404 с.;

розділи в колективних монографіях:

1. Коваленко Н.Д. Концепт *пори́г* у фразеології українських говорів. *Концепты и контрасты* : колективна монографія / под. ред. Н.В. Петлюченко. Одеса : Издательский дом «Гельветика», 2017. С. 271-277.
2. Коваленко Н.Д. Фраземи із компонентом *вода* в говорах української мови. «Вода» в славянській фразеології і пареміології : колективна монографія. Будапешт : Венгерський національний комітет МКС Інститута славянської і балтійської філології Університету ім. Лоранда Етвеша, 2013. С. 302–308.

словники:

1. Коваленко Н.Д. Слова з язика, як бджоли з вулика. Матеріали до словника народних порівнянь подільських і волинських говірок Хмельниччини. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький, 2011. 144 с.
2. Коваленко Б.О., Коваленко Н.Д. Фразеологізми в ідіостилі Анатолія Свидницького. Словник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Рута», 2019. 364 с.
3. Коваленко Н.Д. Фразеологічний словник подільських і суміжних говірок. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Рута», 2019. 412 с.

навчально-методичні посібники:

1. Коваленко Н.Д., Шеремета Н.П. Практикум з проведення діалектологічних досліджень : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2013. 160 с.

2. Коваленко Н.Д., Щегельський В.В. Фольклорно-діалектологічна практика : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2015. 144 с.
3. Коваленко Н.Д. Етнолінгвістика. Традиційні родинні обряди : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута»», 2015. 240 с.
4. Коваленко Н.Д. Етнолінгвістика. Традиційні календарні обряди : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017. 116 с.

бібліографічний покажчик:

1. Подільський говір: бібліографічний покажчик / уклад. : І.В. Гороф'янчук, Н.Д. Коваленко, Т.М. Тищенко. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2013. 141 с.;

тексти:

1. Коваленко Н.Д. Західноподільські та суміжні говірки. Тексти : у 2-х т. Кам'янець-Подільський : ТОВ "Рута", 2020. Т. 1. 536 с. Т. 2. 512 с.
2. Коваленко Н.Д., Коваленко Б.О. Волинські говірки Хмельниччини. Збірник діалектних текстів : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Рута», 2019. 344 с.

статті (більше 100):

1. Коваленко Н.Д. Функціональні можливості фразеологізмів у діалектних текстах. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. Кам'янець-Подільський : «Аксіома», 2020. Вип. 52. С. С. 35-39.
2. Коваленко Н.Д. Фразеотвірний потенціал номенів *півень*, *когут*. Закарпатські філологічні студії : науковий журнал. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 14. Т. 2. С. 50-54.
3. Коваленко Н.Д., Коваленко Б.О. Відбиття подільських говіркових рис у працях польських дослідників к. XIX ст. *Studia ucrainika posnaniensia. Zeszyt 7 (2) /Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Poznan*, 2020. С. 102-114.
4. Коваленко Б.О., Коваленко Н.Д. Народнорозмовна лексика в мовотворчості М. Коцюбинського. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. Кам'янець-Подільський : «Аксіома», 2019. Вип. 51. С. 59-65.
5. Коваленко Б.О. Особливості подільських говірок у фольклорних записах А. Коціпінського. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного

університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. Кам'янець-Подільський : «Аксіома», 2020. Вип. 52. С. 27-31.

6. Коваленко Б.О. Микола Дурново та його внесок в українське мовознавство. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19. Т. 3. С. 63-64.

7. Коваленко Н.Д., Коваленко Б.О. Символіка лексеми *мак* у фразеологічній картині світу. *Słowiańska frazeologia* Gwarowa. Краків, 2020. С. 275-284.

8. Шеремета Н.П. Лінгвокраєзнавчий потенціал найменувань посуду (на матеріалі говіркового мовлення західного Поділля). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки*. Випуск 51. Кам'янець-Подільський : Видавець Панькова А.С., 2020. С. 144-148.

9. Шеремета Н.П. Парадигматичні відношення в тематичній групі лексики «Назви одягу та взуття» (на матеріалі говірок Поділля). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3-х томах*. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19. Т. 3. С.77-78 та ін.

Перспективи розвитку наукової лабораторії

Перспективи розвитку навчально-наукової лабораторії діалектологічних досліджень: дослідження діалектних текстів із подільських говірок, лексики різних тематичних груп.

Положення про навчально-наукову лабораторію діалектологічних досліджень затверджено 26 квітня 2018 р.
(<https://um.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/polozhennia-pro-laboratoriia-1.pdf>)

<https://um.kpnu.edu.ua/navchalno-naukova-laboratoriia>

Навчально-наукову лабораторію діалектологічних досліджень **створено** 2008 року на підставі рішення вченої ради університету від 29 травня 2008 р., протокол №5, та наказу ректора «Про створення науково-дослідних лабораторій» від 29 травня 2008 р. №6-ОД).